

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

АДЖАБІ ЯСІН

УДК 81'367.635: 811.112.2

**УЖИВАННЯ АРАБІЗМІВ
НІМЕЦЬКОЮ МОВНОЮ ОСОБИСТІСТЮ**

Спеціальність 10.02.04 – германські мови

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата філологічних наук

Львів – 2016

Дисертацією є рукопис

Роботу виконано на кафедрі німецької філології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки Міністерства освіти і науки України, м. Луцьк.

Науковий керівник: кандидат філологічних наук, доцент
Застровський Олександр Анатолійович,
Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки,
доцент кафедри німецької філології.

Офіційні опоненти: доктор філологічних наук, професор
Терехова Світлана Іванівна,
Київський національний лінгвістичний університет,
професор кафедри російської мови і літератури;

кандидат філологічних наук, доцент
Угринюк Ростислав Васильович,
Прикарпатський національний університет імені
Василя Стефаника,
доцент кафедри німецької філології.

Захист відбудеться «28» жовтня 2016 р. о 10 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 35.051.15 у Львівському національному університеті імені Івана Франка (79000, м. Львів, вул. Університетська, 1, факультет іноземних мов, ауд. 405).

Із дисертацією можна ознайомитись у Науковій бібліотеці Львівського національного університету імені Івана Франка за адресою: 79005, м. Львів, вул. Драгоманова, 5.

Автореферат розіслано «28» вересня 2016 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради,
кандидат філологічних наук, доцент

О. В. Татаровська

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДИСЕРТАЦІЇ

Поняття *мовна особистість* визначає відношення мови до індивідуальної свідомості й світосприйняття. Кожна особистість проявляє себе та свій суб'єктивізм не лише життєдіяльністю, але й комунікацією, що реалізується завдяки мові й дискурсу. Тому в багатьох наукових працях українських (Л. Гнатюк; І. О. Голубовська) та зарубіжних дослідників (Н. Д. Арутюнова, А. М. Бабушкін, А. Г. Баранов, Г. І. Богин, С. Г. Воркачов, В. Г. Гак, В. І. Карасик, Ю. М. Караулов, В. Шаховський, W. von Humboldt, P. Kühn, S. Petkow, L. Weisgerber, F. Schulz von Thun, B. Müller-Jacquier, J. Krechel, H. Kuße та ін.) мовна особистість розглядається крізь призму її мовної та комунікативної компетенції.

Мовна особистість стає об'єктом дослідження у різних наукових дисциплінах: психології та психолінгвістиці (G. Adams / H. Markus, E. Sapir, M. Koch), педагогіці та дидактиці (С. Ю. Годунова, Н. С. Фомина, B. Müller-Jacquier), лінгвокультурології (С. Г. Воркачев, В. І. Карасик, Е. А. Кузьміна, Л. В. Сахарний, Л. В. Щерба), соціолінгвістиці (І. Г. Ольшанський), семіотиці (А. Г. Баранов, J. Lotmann), когнітивній лінгвістиці (А. П. Бабушкін). Дослідження, які присвячені окремим типам мовної особистості: емоційна мовна особистість (В. Н. Шаховський), елітарна мовна особистість (Т. В. Кочеткова), психотехнічна мовна особистість (S. Kurt).

У зв'язку з глобалізаційними процесами сьогодення зростає інтерес до дослідження контактів між країнами у різних сферах життя: політиці, економіці, культурі, релігії тощо. Мова як основний засіб комунікації чуттєво реагує на будь-які зміни суспільного життя.

Мовна особистість сприймає міжкультурні феномени та розглядає їх у порівнянні з власною культурою з метою міжкультурної комунікації та пізнання характеру наявних в інших культурах мовних картин світу. Проблемам німецько-арабської комунікації присвятили свої роботи зарубіжні дослідники Л.А. Жилинская, G. Abdel-Qadir, P. Kühn, M. Roussy-Parent, R. Tazi, Y. Hamdi Reza. Однак, у зв'язку з загостренням політичної ситуації у світі у німецькій мові виявляються нові арабізми чи активуються вже наявні, проте спостерігається не завжди адекватна інтерпретація уживаних арабізмів німецькою мовною особистістю, що потребує додаткових досліджень.

Відтак, головне завдання нашої дисертації – науковий пошук коректного тлумачення певних арабських слів у процесі німецько-арабської міжкультурної комунікації.

Актуальність дисертації полягає в тому, що вона виконана на засадах актуального для сучасної лінгвістики антропоцентричного підходу до дослідження мови, зокрема, мовна особистість розглядається у міжкультурному аспекті, тобто досліджуються поведінка і формування мовної особистості в німецькій та арабській лінгвосоціольностях, які мають неоднакові світосприйняття та мовні системи. Актуальність роботи зумовлена також практичною необхідністю якщо не запобігти, то хоча б загострити увагу на факті формування хибного стереотипу – упередження щодо всіх без винятку представників мусульманського світу (а це засвідчує зібраний нами матеріал, особливо з німецької публіцистики).

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано в межах науково-дослідної теми кафедри німецької філології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки “Семантико-прагматичні характеристики різних жанрів та дискурсів у сучасних германських мовах”. Тему дисертації затверджено на засіданні Вченої ради Волинського національного університету імені Лесі Українки, протокол №7 від 26 січня 2012 року.

Мета роботи – з'ясування інтерпретації та уживання арабізмів німецькою мовною особистістю.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

1) уточнити розуміння поняття *комунікація* та визначити статус мовної особистості в процесі комунікації;

2) з'ясувати аспекти дослідження мовної особистості у вербальній комунікації;

3) встановити особливості репрезентації мовної особистості в процесі міжкультурної комунікації;

4) з'ясувати місце арабізмів у лексиконі німецької мовної особистості у діахронії та синхронії;

5) класифікувати уживані німецькою мовною особистістю арабізми за тематичними групами;

б) виявити особливості інтерпретації арабізмів німецькою мовною особистістю;

7) простежити функціонування арабізмів у сучасній німецькомовній літературі та публіцистиці.

Об'єкт дослідження – арабізми у лексиконі німецької мовної особистості.

Предмет дослідження – семантичні та національно-культурні параметри уживання арабізмів німецькою мовною особистістю.

Для виконання поставлених завдань ми застосовували такі **методи**: загальні – *дедукції, індукції, аналізу та синтезу* – для уточнення теоретичних засад і формулювання висновків роботи та висвітлення різних підходів до аналізу мовної особистості; *описовий (метод словникових дефініцій)* – для виявлення особливостей трактування арабізмів у лексикографічних джерелах; *етимологічний* – для з'ясування поширення арабізмів у лексиконі німецької мовної особистості у діахронії; *компонентний* – для виявлення тематичних груп уживаних німецькою мовною особистістю арабізмів у синхронії; *контекстний* – для встановлення залежності реалізації арабізмів від контексту; *кількісний* – для з'ясування уживання арабізмів у різних сферах у кількісному вимірі; *зіставний* – для порівняння трактування арабізмів у німецькомовних та арабських лексикографічних джерелах.

Матеріалом дослідження слугували лексикографічні джерела, Інтернет-ресурси, твори сучасної німецької літератури мігрантів та німецьких авторів, які піднімають проблеми мусульман та ісламу, німецька публіцистика (*Bild, der Spiegel, die Welt, Focus, Frankfurter Allgemeine Zeitung, Pankower Allgemeine Zeitung, Süddeutsche Zeitung,*) які охоплюють період із 2009 р. до 2016 р., що сприяло досліджено арабські слова, проаналізовано різницю їхнього сприйняття німецькомовними та арабськими авторами в реальній німецькомовній комунікації.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що *вперше*: проаналізовано міжкультурний аспект формування якостей мовної особистості як вагомий елемент для сприйняття людини; на основі використаного матеріалу й у контексті міжкультурного аспекту було виявлено домінантні сфери уживання арабізмів, з'ясовано адекватність їхнього трактування німцями та шляхи поширення арабізмів у системі німецької мови.

Наукова новизна одержаних результатів може бути узагальнена в **положеннях, які виносимо на захист**:

1. Дослідження німецької мовної особистості у міжкультурному аспекті чітко показало, що у комунікативному процесі комуніканти репрезентують себе як мовні особистості, на формування яких впливають різні чинники: культурні, соціальні, політичні, релігійні, що знаходять відображення у міжкультурній комунікації.

2. Міжкультурний аспект німецької мовної особистості проявляється у ступені володіння нею іншомовними одиницями, зокрема вживаними

арабізмами, коректності їхньої інтерпретації, що засвідчує адекватне/неадекватне сприйняття німецькою мовною особистістю представників арабської лінгвospільноти.

3. Арабізми з'являються у лексиконі німецької мовної особистості у 7 ст. як наслідок міжкультурних контактів між країнами Заходу (у тому числі Німеччиною) та арабським світом. Їхнє поширення пройшло чотири етапи, які визначили запозичення арабізмів у різних сферах життя німецької лінгвospільноти.

4. Запозичення арабізмів німецькою мовою відбувалося безпосередньо та опосередковано завдяки контактам з іншими мовами (латинською, французькою, англійською, італійською, іспанською тощо). За ступенем асиміляції у системі німецької мови їх можна розподілити на дві групи: а) арабізми, які повністю асимілювалися у системі німецької мови та б) арабізми, які залишаються “чужинцями” у системі німецької мови. В уживанні перших мовець може не усвідомлювати їхнє арабське походження (*Algebra, Algorithmus, Ziffer, Null, Kaffee, Koffer, Limonade* та ін.), то другі безпомилково вказують на іншомовне походження (*Moschee, Mekka, Dschihad, Ibn* та ін.).

5. Тематичні групи арабізмів містять різну кількість одиниць та характеризуються неоднаковою частотністю уживання. Об'ємними є такі: наука, політика, релігія, соціальне життя та побут. Виявлені групи арабізмів дозволяють встановити соціо-групові типи німецької мовної особистості у міжкультурному аспекті: (а) науковець у різних галузях: математик, медик, хімік, географ тощо; (б) політик (сходознавець); (в) соціолог; (г) культуролог; (д) бізнесмен; (е) теолог тощо.

6. Трактування у німецькомовних лексико-графічних джерелах лише денотативного (в окремих випадках неповного) значення арабізмів без урахування конотативного зумовлює часом поверхневу інтерпретацію німецькою мовною особистістю уживаних арабізмів та спричиняє формування хибного стереотипу – упередження щодо всіх представників мусульманського світу.

7. Політичні події останніх років у світі звільняють “від словникового пилу” низку запозичених протягом століть арабізмів, активізують їхнє уживання та зумовлюють появу нових арабізмів у німецькій мові, не всі з яких зафіксовані у німецькомовних словниках, проте уживаються особливо широко у публіцистиці, яка чуттєво реагує на події внутрішнього та зовнішнього життя Німеччини, як і на події на Близькому Сході.

8. Власні спостереження автора під час перебування у Німеччині за повсякденним спілкуванням німців доводять правдивість твердження науковців про формування змішаного (у нашому випадку арабсько-німецького) типу мовної особистості. При цьому мігранти, які володіють німецькою мовою, проте вживають у мовленні арабські слова, ймовірно хочуть засвідчити свою національну ідентичність, а німці – або хизуються своїми знаннями іноземної мови, або на підсвідомому рівні, що стосується насамперед асимільованих арабізмів, або не знають чи ще не існує німецького відповідника арабському слову.

9. Сучасна література мігрантів і німецьких авторів, які піднімають проблеми мусульман та ісламу, та публіцистика демонструють неоднакову актуалізацію арабізмів у тематичному плані. Якщо в літературі домінують теми *соціальний статус та ієрархія, культурне життя, побут*, то у публіцистиці уживаються переважно арабізми зі сфери політики та релігії, які інколи важко розмежувати, оскільки політичні події Арабського світу мають релігійне підґрунтя.

Теоретична значущість дослідження полягає у тому, що результати проведеного аналізу роблять певний внесок у мовознавство: лінгвопрагматику, етнолінгвістику, соціолінгвістику, лінгвокультурологію, комунікативну лінгвістику. Вони сприяють поглибленню знань в галузі німецької германістики: лексикології німецької мови, лексикографії, стилістики.

Практичне значення дисертації. Дослідження можна використати як допоміжний засіб для аналізу й сприйняття німецької та арабської мовних особистостей у таких теоретичних курсах і спецкурсах: “Міжкультурна семантика”, “Теорія міжкультурної комунікації”, “Соціолінгвістика”, “Лінгвокультурологія”, “Етнолінгвістика”, “Перекладознавство”, “Комунікативна та когнітивна лінгвістика”; на факультативних заняттях із німецької мови: “Німецька мова для арабських слухачів”, “Німецька як іноземна мова”, “Орієнталістика та германістика” тощо. Результати дослідження можуть використовуватися для укладення посібників й підручників з зазначених дисциплін, у написанні студентських та аспірантських науково-дослідних робіт.

Особистий внесок дисертанта. Особистий внесок дисертанта полягає у дослідженні впливу глобалізаційних процесів на міжкультурну комунікацію, особливостей інтерпретації запозичених німецькою мовою арабізмів.

Апробація результатів дисертації проводилась на наукових конференціях професорсько-викладацького складу Східноєвропейського

національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, 2011–2016); на восьми міжнародних наукових і науково-практичних конференціях: “Актуальні проблеми германської філології” (Чернівці, 2012); VII Міжнародній науковій конференції “European Applied Sciences: Modern Approaches in Linguistics Researches” (Штутгарт, 2013) “Міжкультурна комунікація: мова – культура – особистість” “Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень” (Луцьк, 2013); (Острог, 2014); “Мови і світ: дослідження та викладання” (Кіровоград, 2014); “Пріоритети германського та романського мовознавства” (Луцьк, 2014, 2016); “Актуальні питання іноземної філології” (Луцьк, 2015), Українсько-німецькому колоквиумі аспірантів “Forschungsaspekte der ukrainisch-deutschen Nachwuchsgermanistik” (Львів, 2016).

Публікації. Основні положення і результати дослідження відображено в дев’яти статтях (дві статті у співавторстві), опублікованих у фахових виданнях України, двох статтях у закордонних виданнях (м. Штутгарт, Німеччина; м. Відень, Австрія) і п’яти тезах доповідей на наукових конференціях.

Структура та обсяг роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (374 найменувань) та додатків. Повний обсяг роботи – 201 сторінка, текстову частину викладено на 161 сторінці.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми, з’ясовано мету і завдання дослідження, визначено об’єкт, предмет і методи дослідження, визначено новизну, теоретичне і практичне значення отриманих результатів, сформульовано основні положення, що винесені на захист.

У **першому розділі** “**Теоретичні та методологічні засади дослідження мовної особистості у міжкультурному аспекті**” висвітлено поняття і властивості мовної особистості у вербальній та міжкультурній комунікації, структурні моделі мовної особистості, запозичення арабізмів у діяchronії як результат міжкультурних контактів, методологія та методи дослідження.

Мовну особистість розуміємо не як кількісний набір властивостей, а як динамічну систему, яка характеризує індивідів у їхніх комунікативних інтеракціях та містить різні параметри. Це функціональна й організована система, узагальнений образ носія культури, мовних і комунікативних

цінностей, знань, поведінкових реакцій, які визначають її етнічну самобутність та місце в діапазоні інших культур. Як мовні, так і екстрамовні чинники, які впливають на формування мовної особистості, знаходять відображення у, передусім, у лексиконі мовної особистості.

Мовна особистість може досліджуватися з урахуванням загальнолюдських, загальнонаціональних, соціогрупових та індивідуальних характеристик.

Загальновизнаною є на сучасному етапі запропонована Ю. М. Карауловим структурна модель мовної особистості, яка містить вербально-семантичний, лінгвокогнітивний (тезаурусний) та мотиваційно-прагматичний складники.

Хоча у нашому дослідженні основну увагу зосереджено на вербально-семантичному складникові структурної моделі німецької мовної особистості, ми свідомі того, що всі складники взаємопов'язані. Саме вербально-семантичний складник моделі “відкриває доступ” до лінгвокогнітивного та мотиваційно-прагматичного складників, що знаходить своє відображення у процесі комунікації.

Під комунікацією розуміємо дію, яка спрямована на досягнення певної мети, викликаної конкретним імпульсом, дію, що є неможливою без опонента, передбачає використання знаків, на що впливають різні чинники: етнічні, психічні, культурні, соціальні, релігійні, політичні.

Досліджуючі комунікацію, вчені (R. Jakobson / M. Halle, H. D. Laswell, K. N. Delhees, W. B. Gudykunst/Y. Y. Kim, K. Bühler, W. Welte та ін.) пропонували різні моделі комунікації. При всій варіативності моделей комунікації немає жодної, де не були б представлені ретранслятор та реципієнт (мовець / слухач) та канал або передавач інформації (акустичний, оптичний, тактильний). Ретранслятор та реципієнт позиціонують себе як мовні особистості, формування яких відбувалося під впливом різних лінгвальних та позалінгвальних чинників. Застосування символічних / знакових / кодових систем уможлиблює розподіл комунікації на вербальну, невербальну та паравербальну.

Вербальна комунікація надає унікальну можливість зазирнути в думки, багаж знань та почуття людини (J. Knapp). Сформована вербальна поведінка з застосуванням відмінного мовного реєстру сприяє визначенню типів мовної особистості. Так лексикон релігійної мовної особистості відрізняється суттєво від мовного наповнення промови юриста. Пор.: 1) (*релігійна мовна особистість*) “*Christentum oder Islam, liebe Gläubige, Gott segnet uns jede Weile unseres Lebens. Das Gebet in der Moschee oder die Gottesdienstliche Liturgie. Der*

Friede sei mit euch, Schwester und Brüder” (Н. Куß, с. 155); 2) (юридична мовна особистість) “*Der Freispruch des Angeklagten ohne Bewährungsfrist wurde ausgesprochen*”. “*Beim Hauptgerichtshof hat sich der Kläger auf seine eingeführte Rechtssache verzichtet*” (Н. Куß, с. 3).

Міжкультурна комунікація ставить нові виклики перед мовною особистістю, оскільки успіх комунікації між представниками різних лінгвоспільнот як носіїв різних культур залежить від міжкультурної компетенції комунікантів. Для сприйняття інших культур дієвим є принцип толерантності, за яким комуніканти мають враховувати відмінності у світосприйнятті і не оцінювати іноземців крізь призму своєї власної картини світу.

Не врахування національно та культурно забарвленої семантики слів може призвести до непорозумінь, що яскраво засвідчує у своєму висловленні арабський письменник: *Du hast Schwein, sagen die Deutschen, und sie meinen, es bedeutet etwas Gutes. Du bist ein Schwein, sagen die Deutschen, und sie meinen, es bedeutet etwas Schlechtes. Bei uns Araber darf man das Schwein nicht essen, aber ein Schimpfwort ist es deshalb noch lange nicht. Auf Arabisch sagt man lobend: Ein Mann ist stark und kräftig wie ein Schwein* (М. El Hadjaj, с. 67).

Пожвавлення міжкультурних контактів особливо у зв'язку з глобалізаційними процесами у сучасному світі зумовлює проникнення іншомовних запозичень у тому числі із арабської мови у різні сфери суспільно-політичного життя, що відображається насамперед на лексиконі мовної особистості. Контакти між Заходом та Арабським світом мають тривалу історію та розвивалися з різним ступенем інтенсивності протягом століть.

Аналіз хронології поширення арабізмів у системі німецької мови дозволив з'ясувати, що вже спочатку 7 до 18 ст. включно процес запозичення арабізмів пройшов три хвилі: 7-11 ст. (*Zucker, Alkohol, Magazine*); 12-14 ст. (*Algebra, Algorithmus, Marzipan*); 15-18 ст. (*Admiral, Kaffee, Kaliber, Sofa*).

Перші запозичення у 7 ст. зумовлювались значним розвитком науки в арабських країнах Середньовіччя. Свій внесок у поширення арабізмів у німецькій мові зробили хрестові походи, торгівля, морські подорожі, полонництво, переклади арабської літератури.

До виділених на основі діахронного корпусу арабізмів трьох хвиль слід додати четверту хвилю: 19-21 ст. на основі відповідних приміток у довідкових джерелах (*Haram, Salafist, Hamas, Kalif, Dschihad, Al-Qaida, Taliban, Hisbollah u. a.*).

За семантичним значенням запозичені арабізми з 7 по 18 ст. ми розділили на такі групи: 1) *Pflanzen und Pflanzenprodukte*; 2) *Medizin*; 3) *Astronomie*; 4) *Handel und Geschäftsleben*; 5) *Materialien und Gebrauchsgegenstände*; 6) *Mathematik und Alchemie*.

Запозичення арабізмів відбувалося а) прямо (безпосередньо) як наслідок контактів країн Арабського світу з Німеччиною та б) опосередковано (завдяки перекладам з латинської, французької, італійської, іспанської та ін. на німецьку мову). За ступенем асиміляції у системі німецької мови вони розподіляються на такі, що а) повністю асимілювалися у німецькій мові та б) які залишилися не асимільованими, вони настільки зберегли зв'язок з мовою-першоджерелом, що відразу розпізнаються як чужі у системі німецької мови.

Асимільовані арабізми є загально вживаними. Такі слова не відіграють значної ролі у встановленні типу німецької мовної особистості. Арабізми ж, які залишаються поки що “чужинцями” у системі німецької мови, зберігають етимологічну пам'ять. Уживання таких слів навряд чи допоможе визначити унікальність мовної особистості, проте уживання арабізмів як фахових термінів дозволяє виявити соціогрупі (професійні) типи німецької мовної особистості: флорист, лікар, теолог, хімік, географ, математик, торговець тощо.

Четверта хвиля запозичень арабізмів (особливо 20-21 ст.) відрізняється від перших трьох своїм яскраво вираженим релігійним та політичним впливом. В цей період запозичення здійснюються переважно безпосередньо, що зумовлено глобалізаційними процесами та посиленням контактів між арабськими країнами та Німеччиною.

Уживання арабізмів в останні роки набирає обертів. Їхнє трактування німецькою мовною особистістю можна розподілити на: а) таке, що відповідає арабському розумінню (це стосується насамперед асимільованих у системі німецької мови арабізмів); б) таке, що частково відповідає арабському розумінню; в) таке, що повністю не відповідає розумінню цих слів арабами, що унаочнює рис. 1.

Адекватно сприйняті арабські слова позитивно впливають на процес міжкультурної комунікації. Неадекватне розуміння зумовлює певні хибні стереотипи щодо соціальних, культурних, національних, релігійних та мовних особливостей арабської комунікативної поведінки.

У другому розділі “Арабізми у лексиконі сучасної німецької мовної особистості” виявлено тематичну багатоплановість уживаних арабізмів, прослідковано особливості інтерпретації арабізмів арабами та

німцями, встановлено формування німецької мовної особистості як представника покоління змішаного арабсько-німецького спілкування.

Доповнення діахронного аналізу арабізмів синхронним засвідчило тематичну багатоплановість арабізмів уживаних на сьогоденному етапі німецькою мовною особистістю. Систематизація досліджуваного матеріалу дозволила виявити 23 тематичні групи арабізмів у лексиконі німецької мовної особистості. Кількісні підрахунки показали, що об'ємними є такі групи: 1) Religion und Islamwissenschaft (*Allah, Koran, Hedschra, Kafir*); 2) Wissenschaft: а) Astronomie (*Zenit*); б) Chemie (*Benzine, Alchemie*); в) Geographie (*Wadi*) г) Mathematik (*Algebra, Ziffer*); 3) Arabisches soziales Leben und Hierarchie (*Admiral, Beduine, Ibn, Mudir u.a.*); 4) Feste Namen und Bezeichnungen (*Aschura, Kaaba, Maghreb, Maschrek, Sahara*); 5) Politik (*Hamas, Fatah, Fedaijin*); 6) Alltag (*Alkoven, Diwan, Haschisch, Matratze, Tasse*).

За критерієм адекватності трактування та інтерпретації арабізми підлягають розподілу на дві групи: а) такі, що трактуються у лексикографічних джерелах не повно і відповідно інтерпретуються не зовсім адекватно (*Gotteshaus, Schwein, Ehre, Harem*): “*Falls Du mir Hilfe leisten könntest, würdest Du mir deine Ehre geben? Entschuldigung, wieso denn gebe ich Dir meine Ehre! Hast Du doch deinen Verstand verloren? Ich bin verheiratet und habe zwei Kinder! Ich bin überdies keusch und darf meinen Ehemann nicht verraten*“ (S. Broszinsky, с. 185); б) такі, що трактуються та інтерпретуються у відповідності до арабсько-мовних джерел (*Muezzin, Kalif, Hamam, Halal*) “*Neuer Markt für Deutschland ... Manche Produkte tragen entsprechende Halal-Siegel ...*” (Die Welt, 25.06.2014).

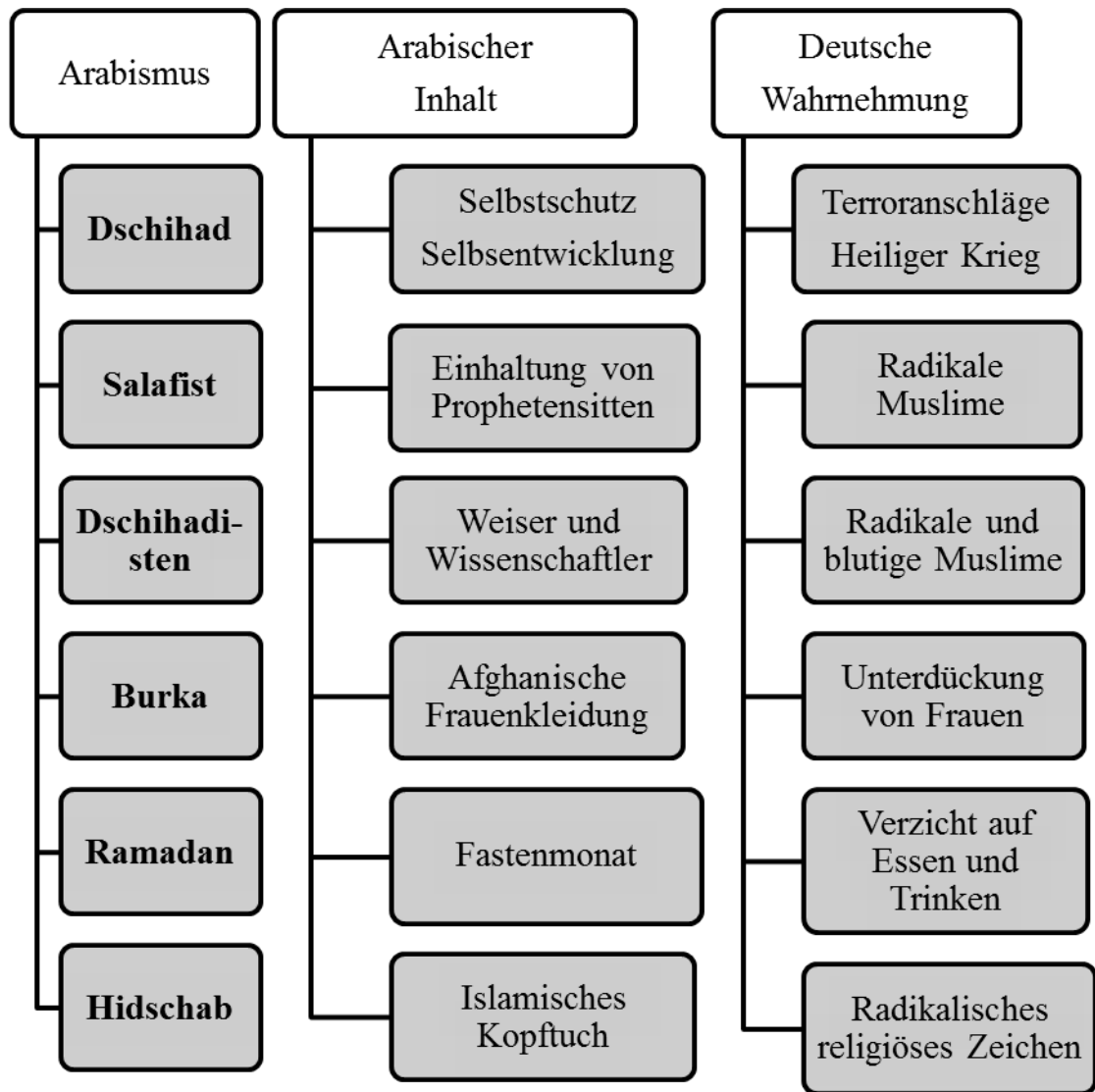

Рис. 1. *Розбіжності у розумінні арабізмів німецькою та арабською мовними особистостями*

Встановленні розбіжності зумовлюються різними чинниками: а) необізнаність з конотативним значенням уживаних арабізмів; б) не врахування варіативної семантики окремих арабізмів; в) гомофонія (однакове звучання) різнозначних арабізмів; г) поверхневе трактування Корану як основного священного письма ісламу та відповідно радикалізація окремих його прескрипцій; ґ) відсутність толерантного сприйняття носіїв іншої культури; і) політизація віросповідання.

Наше дослідження підтверджує висловлення науковців (V. Hinnenkamp) про формування змішаного спілкування: мовна особистість у своїх висловленнях змішує свої рідні та іншомовні слова, що можна кваліфікувати як появу мовного суржика.

При цьому мотиви його застосування різняться. Мігранти, які мають німецьке громадянство та добре володіють німецькою мовою, вставляють у висловлення арабські слова, щоб засвідчити свою етнічну ідентичність. Німці ж або хизуються своїм знанням арабських слів, або не знають адекватного німецького відповідника, або виявляють толерантність до мусульман, з якими спілкуються.

Арабізми, які засвідчують формування німецької мовної особистості як представника змішаного (арабсько-німецького) спілкування розподілено у праці на такі групи та підгрупи: 1) арабізми як мовні кліше з різними функціями: а) підсилення (*Yalla, Wallah*); б) звертання (*Habibi, lan*); в) привітання (*Salam Aleikom, Salam*); г) висловлення згоди, метакомунікативна функція (*Tamam*); 2) арабізми-комунікеми з контекстозалежними функціями (набувають статусу мовних кліше (*Inschallah, Haram*)); 3) арабізми, які позначають суцільно арабські страви, напої, соуси (*Chawarma, Couscous, Kebab, Harissa, Halwa*); 4) арабізми на позначення послуг для конкретно визначених користувачів (*Halal, Hamam*).

На сьогоднішньому етапі питання щодо змішання мов чи змішаного спілкування, які відомі також під терміном “суржик” дискутується на предмет користі чи неприпустимості цього явища.

У третьому розділі “**Уживання та інтерпретація арабізмів у сучасній німецькомовній літературі та публіцистиці**” розглянуто уживання арабізмів в сучасній німецькій літературі мігрантів і німецьких авторів, які піднімають проблеми мусульман та ісламу, та німецькій публіцистиці, зосереджено увагу на відмінностях уживання арабізмів у сучасній німецькомовній літературі та публіцистиці.

У різних жанрах сучасної німецькомовної літератури, якщо і не розв’язуються, то піднімаються проблеми, які існують у різних сферах мультинаціонального суспільного життя Німеччини.

У зборі фактичного матеріалу ми зосереджували увагу, згідно з поставленими завданнями нашої дисертації, на фрагментах текстів, де застосовувались арабізми, особливо ті, які певною мірою зберегли свою етимологічну пам’ять.

У творах німецькомовної літератури спостерігаються намагання “вписати” арабізми, які у арабській культурі мають переважно релігійне підґрунтя, у світське життя: виражається оцінне ставлення до подій, об’єктів, предметів і т. п., позначених арабізмами; наводяться асоціації, які вони викликають, і взагалі уможливають варіативність сприйняття та інтерпретацію адресатом зображуваного адресантом. Це є свідченням того,

що арабізми з поки-що яскраво вираженою національною особливістю починають сприйматись через призму запозичуючої культури.

Якщо у лексикографічних джерелах наводиться основне розуміння арабізмів, то у сучасній німецькомовній літературі вони набувають додаткових смислів (*Harem, Scheich, Hadsch, Imam, Hidschab, Haram*).

Арабізми, які в арабському світі позначають різні державні та релігійні посади, у творах літератури ставали і стають нині персонажами казок (*Emir, Wesir, Pascha, Sultan*) або міфологічно-казковими персонажами (*Dschinn* – персонаж, який відомий й українцям ще з “казкового дитинства”; *Schaitan* – вкрай негативний казковий персонаж. Цей арабізм застосовується як вигук обурення).

Ми проаналізували арабські казки (у перекладі на німецьку мову). Вони мають шаблонну структуру, особливо, що стосується початку і кінця казки. Вони починаються і закінчуються згадуванням Аллаха, наголошенням його неперевершених знаннях та висловленням йому високої пошани. З діючими персонажами, власними іменами читач занурюється у культуру, міфологію арабського світу: (початок казки) “*In den Geschichten der Völker aus uralten und längst vergangenen Tagen wird folgendes erzählt – aber Gott weiß es am besten, er ist weiser, mächtiger und edler als alle. Im Übrigen ist die Geschichte dem Verstand derer angemessen, die begreifen und die Gnaden schenken und erbitten*“. (кінець казки): “*Dies ist die Geschichte von Anfang bis zu Ende. Preis sei Gott allein, und er schenke Segen dem besten seiner Geschöpfe, unserem Herrn Muhammad, seinen Angehörigen und Freunden!*” [Max Weisweiler, с. 5, 32].

На нашу думку не виправданим є заміна перекладачем слова *Allah* німецьким еквівалентом *Gott*, що у контексті інших арабізмів ніби вилучає читача із арабського казкового світу.

У літературі мігрантів не тільки піднімається, а й пропонуються шляхи розв’язання проблеми інтеграції мусульман у німецьке суспільство.

Процес інтеграції посідає середнє положення між радикалізацією та асиміляцією. Радикалізація веде до екстремізму та терору, асиміляція до повного розчинення однієї культури в іншій. Інтеграція передбачає консенсус у спілкуванні представників різних культур та релігій, толерантності у відношенні до представників іншої культури, порозуміння між церквою та державою.

У зв’язку з вибухонебезпечними подіями сьогодення, напливом мігрантів-мусульман у країни Європи і в Німеччині основним завданням імама стає роз’яснення суті іслама, його цінностей, до яких належать такі як *MENSCHENRECHTE, DEMOKRATIE, RECHTSSTAAT, FREIHEIT*,

PLURALISMUS, SICHERHEIT, BILDUNG, ERZIEHUNG, TOLERANZ, VERTRAUEN. GERECHTIGKEIT, GLEICHHEIT: “Die neue Generation von Muslimen ist Träger einer neuen Identität. Menschenrechte, Demokratie und Rechtsstaat, uneingeschränkte Glaubens- und Meinungsfreiheit, Pluralismus des Denkens, der Religionen, Sprachen und Ethnien, Sicherheit des Einzelnen wie des Landes, Bildung und Erziehung, Toleranz und Vertrauen innerhalb der Gesellschaft, Gerechtigkeit und Gleichheit zwischen den Individuen, Bewahrung der Schöpfung sind die Grundwerte, auch für die Muslime in Deutschland. Für diese Generation der Muslime ist Deutschland zu ihrer Heimat geworden“ [Idriz, с. 220].

З іншого боку мусульмани мають також притримуватись цих цінностей у своєму ставленні до корінного населення, що пропонує розроблений проект моделі інтеграції мусульман у німецьке суспільство фахівцями-теологами. Не випадково останнім часом з’явився термін “*Euro-Islam*”.

У публіцистиці, яка миттєво реагує на події сьогодення, при цьому у різних рубриках (Ausland, Deutschland, Kultur, Sport) поширюється уживання арабізмів (*Al-Qaida, Mudschahid, Salafist, Hizbollah, Intifada, Taliban*). Ці арабізми, які у арабському світі трактуються на релігійному підґрунті, у німецькій публіцистиці політизуються та ідеологізуються, і відповідно інтерпретуються переважно у край негативному смислі, як такі, що уособлюють екстремістську ідеологію терористичних організацій.

Спостерігається утворення композитів та словосполучень, особливо зі словом *Dschihad*: *Dschihad-Touristen, Dschihad-Reisende, Dschihad-Romantik, Al-Qaida-Kämpfer, Ingenieure des Dschihad, der muslimische Terrorist, islamistische Terroristen, tschetschenische Islamisten u. a.*). Оскільки немало молодих людей піддаються розповсюдженій пропаганді та готові прийняти участь у “Священній війні“ (*am Heiligen Krieg*) з’явилися словосполучення “*die terroristische Persönlichkeit*” або “*rechtsradikale terroristische Persönlichkeit*”. Однак серед тих, хто зголосився їхати на джихад, були й такі, хто належав до групи “*Dschihad-Romantiker*”.

Дискусії, які тривають на шпальтах публіцистичних видань та торкаються різних сфер життя у зв’язку з проблемою інтеграції мусульман у німецьке суспільство, засвідчують той факт, що цей процес триває і не виключаються шанси на його успішне завершення. Про це свідчить і уживання німецькою мовною особистістю арабізмів попри те, що фактично більшість із них перекладено на німецьку мову.

ВИСНОВКИ

При дослідженні мовної особистості релевантним є врахування того факту, що носій мови характеризується загальнолюдськими, загальнонаціональними, соціально-груповими та індивідуальними ознаками. Мовна особистість як індивідуальність містить узагальнені прототипні ознаки трьох попередніх рівнів абстрактності та свої індивідуальні, особистісні, які й надають їй унікальності.

Мовна особистість як функціональна динамічна та організована система певним чином «конструюється», що відображено у структурній моделі мовної особистості, яка містить вербально-семантичний, лінгвокогнітивний (тезаурусний та мотиваційний (прагматичний) складники.

Своє дослідження німецької мовної особистості ми обмежили вербально-семантичним складником у міжкультурному аспекті, а саме уживанням арабізмів, що дозволило з'ясувати рівень міжкультурної (німецько-арабської) компетенції німецької мовної особистості.

Аналіз арабізмів у діахронії та синхронії дозволив з'ясувати хронологію, шляхи запозичень арабізмів німецькою мовою, виявити їхню тематичну багатоплановість у лексиконі сучасної німецької мовної особистості.

З'ясовано, що запозичення арабізмів відбувалось та відбувається а) безпосередньо як наслідок контактів країн Арабського світу з Німеччиною та б) опосередковано завдяки перекладам з латинської, французької, італійської, іспанської та ін. на німецьку мову.

За ступенем асиміляції вони розподіляються на такі, що а) повністю асимільовані у системі німецької мови та б) які залишились не асимільованими, зберегли зв'язок з мовою-першоджерелом та відразу розпізнаються як чужі у системі німецької мови.

Встановлено 23 тематичні групи арабізмів у лексиконі сучасної німецької мовної особистості. Об'ємні із них, які ми розглянули у нашій праці: 1) *Religion und Islamwissenschaft*; 2) *Wissenschaft (Astronomie, Chemie, Geographie, Mathematik)*; 3) *Arabisches soziales Leben und Hierarchie*; 4) *Feste Namen und Bezeichnungen*; 5) *Politik*; 6) *Alltag*.

За критерієм “повнота і коректність трактування арабізмів у лексикографічних джерелах та їхньої інтерпретації у комунікації” виділені арабізми розділено на дві групи: а) такі, що трактуються у лексикографічних джерелах не повно і відповідно інтерпретуються не зовсім адекватно; б) такі, що трактуються та інтерпретуються у відповідності до арабськомовних джерел.

Встановлені розбіжності зумовлено такими чинниками:
а) необізнаність з конотативним значенням уживаних арабізмів;
б) неврахування багатозначності окремих арабізмів; в) гомофонія (однакове звучання) різнозначних арабізмів; г) поверхнєве трактування Корану як основного священного письма ісламу та відповідно радикалізація окремих його прескрипцій; г) відсутність толерантного сприйняття носіїв іншої культури;
і) політизація віросповідання.

Наше дослідження підтверджує висновки науковців про формування змішаного спілкування, що можна кваліфікувати як появу мовного (зокрема арабсько-німецького) суржика.

У творах німецькомовної літератури спостерігається намагання “вписати” релігійні арабізми у світське життя.

Арабізми, які в арабському світі уживаються на позначення державних та релігійних посад, у творах літератури ставали і нині стають персонажами казок або міфілогічно-казковими персонажами

Проблема інтеграції мусульман у Європейське суспільство гостро піднімається у німецькомовній літературі мігрантів, та пропонуються шляхи її розв’язання.

Основне завдання Імам вбачає у роз’ясненні суті ісламу, його цінностей, які ми виявили на основі відповідних лексем, уживаних у проповідях в мечетях.

У німецькій публіцистиці релігійні арабізми політизуються та ідеологізуються і відповідно інтерпретуються переважно у край негативному смислі, як такі, що уособлюють екстремістську ідеологію терористичних організацій.

Тривалі дискусії на шпальтах журналів щодо проблеми інтеграції мусульман у Європейське суспільство та той факт, що німецькомовні висловлення містять низку арабізмів незважаючи на те, що більшість із них має німецькі переклади, засвідчують, що процес інтеграції мусульман у німецьке суспільство триває.

До перспективи подальших наукових пошуків ми виносимо:

1) основні цінності Християнства та Іудейства у порівнянні з цінностями ісламу; 2) особливості проникнення запозичень німецької лексики арабською мовою та коректність інтерпретації німецьких слів в арабську мову особистістю; 3) питання міжкультурної компетенції у віковому та гендерному аспектах та ін.

Основні положення дисертації викладено в таких публікаціях:

1. *Adjabi Y.* Die Besonderheiten der Sprachpersönlichkeit der Bürger der ehemaligen Deutschen Demokratischen Republik-DDR / *Y. Adjabi* // 36. наук. праць Нац. ун-ту “Острозька Академія”. Серія “Філологічна”. – Острог, 2014. – Вип. 43. – С. 3–5.

2. *Adjabi Y.* Die Sprachpersönlichkeit als kulturelles und linguistisches Wahrnehmungselement / *Y. Adjabi* // 36. наук. праць Кіровоград. держ. пед. ун-ту імені Володимира Винниченка. Серія “Філологічні науки” (мовознавство). – Кіровоград, 2014. – Вип. 127. – С. 197 – 200.

3. *Adjabi Y.* Die verschiedenen Wahrnehmungen der deutschen Wörter aus der Sicht der arabischen Sprachpersönlichkeit / *Y. Adjabi* // Наук. вісник СХУ ім. Лесі Українки. Серія “Філологічні науки”. – Луцьк , 2014. – № 4(281). – С. 5–9.

4. *Adjabi Y.* Die Auswirkungen der Stereotypen über die Fremdwahrnehmung / *Y. Adjabi* // Наук. вісник СХУ ім. Лесі Українки. Серія “Філологічні науки”. – Луцьк , 2013. – № 18 (267). – С. 5–8.

5. *Adjabi Y., Zastrovskij O. A.,* Der Einfluss der Globalisierung auf die interkulturelle Kommunikation / *O. A. Zastrovskij, Y. Adjabi* // Наук. праці Кам'янець-подільського нац. ун-ту імені Івана Огієнка. Серія “Філологічні науки”. – Чернівці, 2012. – Вип. 29. – С. 3–5.

6. *Adjabi Y.* Das Auftreten der Sprachpersönlichkeit in der interkulturellen Kommunikation / *Y. Adjabi* // Papers of the 7th International Scientific Conference “European Applied Sciences: modern approaches in scientific researches”. ORT Publishing and the Center for Social and Political Studies “Premier”. – Stuttgart, 2013 – December, 16. – P. 102–104.

7. *Adjabi Y.* Besonderheiten der lexikalisch-semanticen Ebene der Sprachpersönlichkeit / *Y. Adjabi* // European Journal of Literature and Linguistics. – Vienna, 2016. – № 2. – S. 51–54.

8. *Adjabi Y.* National-kulturelle und sprachliche Besonderheiten von Arabismen in der gegenwärtigen deutschen Sprache / *Y. Adjabi* // Наук. вісник СХУ ім. Лесі Українки. Серія “Філологічні науки”. – Луцьк, 2016. – № 5 (330). – С. 208–213.

9. *Аджабі Я., Зостровський О.* Семантичний рівень мовної особистості. Особливості інтерпритації слів арабською та німецькою мовним особистостями / *Я. Аджабі, О. Зостровський* // Актуальні питання іноземної філології : наук. журн.– Луцьк , 2015. – № 2. – С. 5–11.

10. *Adjabi Y.* Die kulturspezifischen Wörter der deutschen Sprachpersönlichkeiten und ihre Wahrnehmungen aus der arabischen Sicht / *Y. Adjabi* // Матеріали VI міжнар. наук.-практ. конф. студентів та

аспірантів “Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень”, (Луцьк, 14–16 трав., 2013 р.). – Луцьк : Східноєвроп. Нац.ун-т ім. Лесі Українки, 2014. – Т. 3. – С. 241–244.

11. *Аджаби Я.* Языковая лаяность как элемент лингвистического и культурного восприятия / Я. Аджабн // Матеріал I міжнар. наук. конф., (Горлівка, 19 берз., 2014 р.). – Горлівка : Горлівський ін-т іноземних мов Донбаського держ. пед. ун-ту, 2014. – С. 399–403.

12. *Adjabi Y.* Die Sprachpersönlichkeit und ihr Beitrag zur Identitätsbildung / Y. Adjabi // Матеріали VII міжнар. наук.-практ. конф. студентів та аспірантів “Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень”, (Луцьк, 14–15 трав., 2015 р.). – Т. 2. – Луцьк : Східноєвроп. Нац.ун-т ім. Лесі Українки, 2015. – С. 140–141.

13. *Adjabi Y.* Die Wahrnehmungen der Wortbedeutungen anderer Sprachpersönlichkeiten / Y. Adjabi // Матеріал I міжнар. наук.-практ. конфер. : Культурний, когнітивно-дискурсивний, перекладознавний та методичний аспекти, (Київ, 17 квіт., 2014 р.). – К. : Нац. тех. ун-т України, 2014. – С. 23–24.

14. *Adjabi Y.* Der Einfluss der interkulturellen Bewusstseins auf den Kommunikationsprozess / Y. Adjabi // Матеріал IX міжнар. наук.-практ. конф. “Теория и практика профессионального обучения иностранным языкам”, (Минск, 12–14 трав., 2016 р.). – Минск : Міжнар. ун-т “Мисто”, 2016. – С. 244–247.

15. *Adjabi Y.* Arabismen als interkulturelles Wahrnehmungselement der deutschen Sprachpersönlichkeit // Молода германістика України між традицією та новаторством = Ukrainische Nachwuchsgermanistik zwischen Tradition und Innovation : матер. XXIII Міжнар. наук.-практ. конф. Асоц. укр. германістів, (Львів, 4–6 жовт., 2016 р.). – Львів : ПАІС, 2016. – С. 21–22.

16. *Adjabi Y.* Die Anwendung von Arabismen im gegenwärtigen deutschsprachigen Diskurs / Y. Adjabi // Science and Education. A new dimension. – Philology. – Budapest, 2016. – № 7 (13). – Iss. 63. – S. 23–26.

АНОТАЦІЯ

Аджабі Я. Уживання арабізмів німецькою мовною особистістю. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук зі спеціальності 10.02.04 – германські мови. – Львівський

національний університет імені Івана Франка. Міністерство освіти і науки України, Львів, 2016.

Дисертацію присвячено дослідженню уживання арабізмів німецькою мовною особистістю. Уточнено поняття “комунікація”, “мовна особистість”. Закцентовано увагу на репрезентації мовної особистості у вербальній та міжкультурній комунікації. Прослідковано хронологію запозичень арабізмів німецькою мовою. Виявлено тематичну багатоплановість арабізмів у лексиконі німецької мовної особистості у синхронії. Класифіковано запозичені арабізми за групами та підгрупами. Встановлено адекватність / неадекватність трактування арабізмів німецькою мовною особистістю. Виявлено факт застосування німецько-арабського суржика у різних комунікативних ситуаціях. Прослідковано особливості уживання арабізмів у сучасній німецькомовній літературі та публіцистиці.

Ключові слова: комунікація, мовна особистість, вербальна комунікація, міжкультурна компетенція, арабізм, асиміляція, інтеграція.

АНОТАЦІЯ

Аджаби Я. Употребление арабизмов немецкой языковой личностью. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук по специальности 10.02.04 – германские языки. – Львовский национальный университет имени Ивана Франко. Министерство образования и науки Украины, Львов, 2016.

Диссертация посвящена исследованию употребления арабизмов немецкой языковой личностью. Уточнено понятия “коммуникация”, “языковая личность”. Акцентируется внимание на репрезентации языковой личности в вербальной и межкультурной коммуникации. Прослежено хронологию заимствования арабизмов немецким языком. Выведено тематическую многоплановость арабизмов в лексиконе современной немецкой языковой личности в синхронии. Приводятся классификации арабизмов на основании таких критериев, как тематический, степень ассимиляции, адекватность / неадекватность интерпретации арабизмов немецкой языковой личностью в различных коммуникативных ситуациях. Зафиксирован факт употребления немецко-арабского суржика в коммуникативном процессе. Проанализированы

особенности употребления арабизмов в современной немецкоязычной литературе и публицистике.

Ключевые слова: коммуникация, языковая личность, вербальная коммуникация, межкультурная компетенция, арабизм, ассимиляция, интеграция.

ABSTRACT

Adjabi Y. The use of Arabism by the German language personality. – Manuscript Copyright.

Thesis for the scientific degree of Candidate of Sciences in Philology. Specialty 10.02.04 – Germanic Languages. – Ivan Franko National University of Lviv. Ministry of Education and Science of Ukraine. – Lviv, 2016.

This thesis analyzes the intercultural aspect of the German language personality and its universal, individual, cultural, national, religion, linguistic and social characteristics appearing during the intercultural communicative interactions.

The language personality as an individual phenomenon contains prototypical signs of three levels of abstraction, which expose and elucidate its uniqueness.

The language personality as a dynamic and functional organized system is regularly structured in a certain matter which is reflected in its several structural models, including the verbal –semantic and the linguacultural aspects (thesaurus and pragmatic components).

The research of the German language personality takes in consideration the verbal-semantic component of the intercultural aspect, namely the use of Arabisms in order to clarify and describe the intercultural (German-Arabic) language competence of the German language personality.

The analysis of Arabisms in diachronic and synchronic enables to ascertain the chronology, the ways of borrowing of Arabisms in the German language, and besides to clarify their thematic diversity in the lexicon of the modern German language personality.

The study revealed that the borrowing of Arabisms in the German language occurred and occurs using divergent methods, a) directly, as a consequence of the huge contacts of Arabs with the German community, b) indirectly, through several translations from the Latin, French, Italian, Spanish and other languages to the German language.

According to the degree of assimilation, Arabisms are divided into fully assimilated and unassimilated in the system of the German language. The unassimilated Arabisms retain the relation with the original source language and immediately will be recognized as foreign lexical unities in the German language personality.

In the modern lexicon of the German language personality was established 23 thematic groups of Arabisms. The most voluminous number of Arabisms were been considered according to the thematic “*religion and Islamic sciences*”, “*sciences*”, “*Arabic social life and hierarchy*”, “*fixed names and designations*”, “*politics*”, “*daily life*”.

According to the criterion of completeness and correctness of the interpretation of Arabisms in lexicographical sources and in the different readings in the communication, it was determined Arabisms, which are not completely and adequately interpreted in lexicographical sources, and those which are interpreted and comprehended in accordance with the Arabic speaking countries.

The research of the intercultural aspect of the German language personality confirms the conclusions of linguists concerning formation of the mixed communications which can be considered as the appearance of language (particularly the Arab-German).

In the works of German-language literature, different attempts were been established in order to insert some religious Arabisms into the social life. Additionally, Arabisms which indicate state and religious posts became some characters of fairytales and mythology.

The problem of integration of Muslim community into European society rises in the German-language literature of migrants which attempt to find its solution. The main objective of the imam sees in a real clarifying of Islam, its values which are explained on the basis of some lexical unities used in the mosques. In the German journalism, few of religious Arabisms are politicized and covered with ideologies which engender negative sense, like the ideology of extremist and fanatic organizations.

The long-term debate remarked on the pages of magazines and newspapers about integration of Muslims and Arabs into European society approves indubitably the fact that the German language statements contain a considerable number of Arabisms despite the fact that the most of those Arabisms have a German translation.

The intercultural aspect of the German language personality needs further researches and analyses concerning the intercultural language competence, and the question of borrowing of German words in the Arabic language and their interpretations by the Arabic language personality.

Key words: communication, language personality, verbal communication, intercultural competence, Arabisms, assimilation, integration.